

Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU19

Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. inregränslagen.

Genom lagändringarna införs en anmälnings- och redovisningsskyldighet för kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro som förs över gränsen mot ett annat EU-land. Vidare ges Tullverket befogenhet att vidta åtgärder för att kontrollera anmälnings- och redovisningsskyldigheten och tillfälligt kvarhålla kontanta medel för vidare kontroll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2026.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:81 Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

Utskottets överväganden.....5

 Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag 8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inregränslagen (1996:701),
2. lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i

Tullverkets verksamhet,

3. lag om ändring i tullagen (2016:253),
4. lag om ändring i lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem,
5. lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:81 punkterna 1–5.

Stockholm den 17 februari 2026

På skatteutskottets vägnar

Niklas Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Niklas Karlsson (S), Eric Westroth (SD), Borian Åberg (M), Marie Olsson (S), Bo Broman (SD), Marie Nicholson (M), Ida Ekeröth Clausson (S), Mathias Tegnér (S), Adam Reuterskiöld (M), Ilona Szatmári Waldau (V), Cecilia Engström (KD), Jimmy Ståhl (SD), Anders Ekegren (L), Erik Hellsborn (SD), Blåvitt Elofsson (S), Daniel Bäckström (C) och Malte Tängmark Roos (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:81 Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om att bl.a. göra det möjligt för Tullverket att kontrollera införsel och utförsel av kontanta medel vid gränsen mot andra EU-länder samt att utvidga inregränslagens tillämpningsområde till att även omfatta bestämmelser om anmälningsskyldighet och redovisningsskyldighet vid införsel eller utförsel av kontanta medel över Sveriges gräns mot ett annat EU-land.

Bakgrund

Chefen för Finansdepartementet beslutade den 14 februari 2024 (Fi2024/00373) att uppdra åt en utredare att biträda Finansdepartementet med att utreda straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering (Fi 2024:B). Utredaren utredde även frågan om lagstiftningsåtgärder för att göra det möjligt för Tullverket att kontrollera införsel och utförsel av kontanta medel vid gränsen mot andra EU-länder, dvs. den inre gränsen.

Uppdraget redovisades den 2 oktober 2024 genom departementspromemorian Straffansvar för den som bedriver finansiell verksamhet utan tillstånd eller registrering m.m.

I propositionen behandlas de lagförslag från promemorian som rör kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen. Övriga lagförslag behandlas i ett annat lagstiftningsärende.

I propositionen behandlas även en ändring i lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem som förbisågs i samband med införandet av ny reglering om självständigt förverkande för Tullverket. Behovet av ändringen uppmärksammades i betänkandet Ny förverkandelagstiftning (SOU 2021:100). Tullverket har därtill påtalat behovet av ändringen i en skrivelse till Finansdepartementet (Fi2025/01877).

Propositionen

I propositionen föreslås att Tullverket ska få möjlighet att kontrollera in- och utförsel av kontanta medel vid gränsen mot andra EU-länder. Den reglering som föreslås motsvarar huvudsakligen den som i dag gäller för kontanta medel vid gränsen mot länder utanför EU. Det föreslås således en anmälningsskyldighet och redovisningsskyldighet för kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro som förs över gränsen mot ett annat EU-land. Vidare föreslås att Tullverket ska ha befogenhet att vidta åtgärder för att kontrollera anmälningsskyldighet och redovisningsskyldighet.

redovisningsskyldigheten och tillfälligt kvarhålla kontanta medel för vidare kontroll. Det föreslås också ett straffansvar som innebär att den som bryter mot anmälnings- eller redovisningsskyldigheten kan dömas till böter.

Som skäl för sitt förslag anför regeringen att ett regelverk som möjliggör kontroller av införsel och utförsel av kontanta medel även över den inre gränsen skulle utgöra ett viktigt och ändamålsenligt komplement till de åtgärder som regeringen redan har tagit initiativ till för att bekämpa den organiserade brottsligheten och den kriminella ekonomin. De föreslagna reglerna utgör enligt regeringen en förutsättning för att myndigheterna ska kunna upptäcka, förhindra och försvåra att kontanter förs ut ur Sverige i den omfattning som sker i dag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2026.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion som går emot att riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet anser att lagförslagen bör antas av de skäl som anförs i propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:81 Kontroller av kontanta medel vid den inre gränsen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inregränslagen (1996:701).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i inregränslagen
(1996:701)

Härigenom föreskrivs i fråga om inregränslagen (1996:701)¹

dels att 1, 5 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 2 a och 3 a–3 c §§, och närmast före 3 a och 3 c §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om anmälningsskyldighet vid införsel eller utförsel över Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (EU-land).

Denna lag innehåller bestämmelser om anmälningsskyldighet vid införsel eller utförsel *av vissa varor* över Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (EU-land).

Lagen innehåller även bestämmelser om anmälningsskyldighet och redovisningsskyldighet vid införsel eller utförsel av kontanta medel över Sveriges gräns mot ett annat EU-land.

Bestämmelser om Tullverkets och tulltjänstemäns befogenheter vid införsel och utförsel av varor finns i tullbefogenhetslagen (2024:710).

Bestämmelser om Tullverkets och tulltjänstemäns befogenheter vid införsel och utförsel av varor *och kontanta medel* finns i tullbefogenhetslagen (2024:710).

2 a §

I denna lag förstås med
kontanta medel: *kontanter, överlåtbara innehavarinstrument och råvaror som används som mycket likvida värdebevarare, och*
oledsagade kontanta medel: *kontanta medel som utgör en del av en försändelse som inte medförs av en fysisk person.*

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2024:733.

² Senaste lydelse 2024:733.

Skyldighet att anmäla eller redovisa kontanta medel***3 a §***

Den som medför kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro från ett annat EU-land till Sverige eller från Sverige till ett annat EU-land ska genast anmäla dessa till Tullverket och göra dem tillgängliga för kontroll.

Anmälningsskyldigheten ska inte anses vara fullgjord om de uppgifter som lämnats är oriktiga eller ofullständiga eller de kontanta medlen inte görs tillgängliga för kontroll.

3 b §

Om oledsagade kontanta medel till ett värde av minst 10 000 euro förs in från ett annat EU-land till Sverige eller förs ut från Sverige till ett annat EU-land får Tullverket begära att avsändaren eller mottagaren av de kontanta medlen, eller en företrädare för dessa, lämnar en redovisning inom 30 dagar, och gör de kontanta medlen tillgängliga för kontroll.

Redovisningsskyldigheten ska inte anses vara fullgjord om

- 1. redovisningen inte lämnas före utgången av den tidsfrist som anges i första stycket,*
- 2. de uppgifter som lämnats är oriktiga eller ofullständiga, eller*
- 3. de kontanta medlen inte görs tillgängliga för kontroll.*

Rätt att meddela föreskrifter***3 c §***

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. anmälningsskyldigheten enligt 3 a §, och*
- 2. redovisningsskyldigheten enligt 3 b §.*

5 §³

Till böter döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet låter bli att göra en anmälan enligt 3 § när en vara som avses i 2 § 3 eller 14 när det gäller tillståndspliktiga sprängämnesprekursorer enligt 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer förs in till Sverige.

Till böter döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1. låter bli att göra en anmälan enligt 3 § när en vara som avses i 2 § 3 eller 14 när det gäller tillståndspliktiga sprängämnesprekursorer enligt 3 § lagen (2014:799) om sprängämnesprekursorer förs in till Sverige, eller

2. bryter mot anmälnings-skyldigheten enligt 3 a § eller redovisningsskyldigheten enligt 3 b §.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

6 §⁴

Ansvar enligt 5 § ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken *eller i lagen* (2000:1225) om straff för smuggling.

Ansvar enligt 5 § ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken, *lagen* (2000:1225) om straff för smuggling, *lagen* (2014:307) om straff för penningtvättsbrott eller terroristbrottslagen (2022:666).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

³ Senaste lydelse 2024:733.

⁴ Senaste lydelse 2024:733.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

För de ändamål som anges i 1 kap. 4 § får följande uppgifter behandlas i databasen:

1. en fysisk persons identitet och bosättning,
2. en juridisk persons identitet, säte, firmatecknare och andra företrädare,
3. identitetsbeteckningar för transportmedel, containrar och tankar,
4. tulltaxor,
5. registrering för skatter och avgifter,
6. underlag för tull, annan skatt och avgifter,
7. bestämmande av tull, annan skatt och avgifter,
8. revision och annan kontroll av tull, annan skatt och avgifter,
9. tillstånd och licenser som krävs för import eller export av varor,
10. yrkanden och grunder i ett ärende, och
11. beslut, betalning, redovisning och övriga åtgärder i ett ärende.

I databasen får även andra uppgifter behandlas som behövs för fullgörande av ett åliggande som följer av ett för Sverige bindande internationellt åtagande.

I databasen får också andra uppgifter behandlas som behövs för att fullgöra det som följer av 3 a och 3 b §§ inregränslagen (1996:701) samt 4 kap. 16–21 §§ tullbefogenhetslagen (2024:710) om kontroll av kontanta medel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i databasen enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

3 Förslag till lag om ändring i tullagen (2016:253)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § tullagen (2016:253) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §¹

Ansvar för tullförseelse ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken, lagen (2000:1225) om straff för smuggling eller terroristbrottslagen (2022:666).

Ansvar för tullförseelse ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i brottsbalken, lagen (2000:1225) om straff för smuggling, *lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott* eller terroristbrottslagen (2022:666).

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

¹ Senaste lydelse 2022:688.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Följande myndigheter har rätt att ta del av uppgifter genom konto- och värdefackssystemet:

1. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, en åklagarmyndighet, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket, om uppgifterna behövs i en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål eller för att besvara en begäran från Europol,

2. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, en åklagarmyndighet och Skatteverket, om uppgifterna behövs i en utredning om självständigt förverkande,

2. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, en åklagarmyndighet, Tullverket och Skatteverket, om uppgifterna behövs i en utredning om självständigt förverkande,

3. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket och Skatteverket, om uppgifterna behövs i verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 av den 11 maj 2016 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF,

4. en åklagarmyndighet, om uppgifterna behövs i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder, och

5. Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten, om uppgifterna behövs i deras verksamhet som kontor för återvinning av tillgångar enligt rådets beslut 2007/845/RIF av den 6 december 2007 om samarbete mellan medlemsstaternas kontor för återvinning av tillgångar när det gäller att spåra och identifiera vinning eller annan egendom som härrör från brott.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.

¹ Senaste lydelse 2024:890.

5 Förslag till lag om ändring i tullbefogenhetslagen (2024:710)

Härigenom föreskrivs i fråga om tullbefogenhetslagen (2024:710)
dels att 4 kap. 1 § och 6 kap. 1 och 32 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 6 § och 4 kap. 16–
21 §§, och närmast före 4 kap. 16 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §

Uttrycken kontanta medel och oledsagade kontanta medel som används i 4 kap. och 6 kap. 1 § har samma betydelse som i 2 a § inregränslagen (1996:701).

4 kap.

1 §

Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas vid införsel eller utförsel till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen av varor som anges i 2 § inregränslagen (1996:701).

Bestämmelserna i 2–15 §§ ska tillämpas vid införsel från eller utförsel till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen av de varor som anges i 2 § inregränslagen (1996:701).

Bestämmelserna i 16–21 §§ ska tillämpas vid kontroll av kontanta medel som passerar den svenska gränsen till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.

Kontroll av kontanta medel

16 §

För att kontrollera att anmälningsskyldigheten enligt 3 a § inregränslagen (1996:701) har fullgjorts får en tulltjänsteman undersöka transportmedel och bagage, handväskor och liknande som en resande har med sig vid inresa till Sverige från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller vid utresa från Sverige till en sådan stat.

17 §

För att kontrollera om det finns sådana kontanta medel för vilka en redovisning kan begäras enligt 3 b § i inregränslagen (1996:701) får en tulltjänsteman kontrollera försändelser, behållare eller transportmedel som kan innehålla oledsagade kontanta medel om de passerar gränsen till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen.

18 §

Om det finns anledning att anta att en person inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 3 a § i inregränslagen (1996:701) får en tulltjänsteman kroppsvisitera honom eller henne för att söka efter kontanta medel.

För kroppsvisitationen enligt första stycket gäller det som föreskrivs i 7 kap. 7 § och 8 kap. 21 §.

19 §

Tullverket får tillfälligt hålla kvar oledsagade kontanta medel i avvaktan på att en redovisning enligt 3 b § i inregränslagen (1996:701) lämnas in.

20 §

Tullverket får även tillfälligt hålla kvar kontanta medel om

1. skyldigheten att anmäla eller redovisa kontanta medel enligt 3 a eller 3 b § i inregränslagen (1996:701) inte har fullgjorts, eller

2. det finns tecken på att de kontanta medlen, oavsett belopp, har anknytning till sådana brottsliga handlingar som anges i artikel 3.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets

och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, i den ursprungliga lydelsen.

Tiden för tillfälligt kvarhållande enligt första stycket får inte överstiga 30 dagar. Om det är nödvändigt och proportionerligt får Tullverket förlänga tiden för tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar.

Om ett beslut om att tillfälligt hålla kvar kontanta medel enligt första stycket inte förlängs, eller om det inte längre finns grund för kvarhållande, ska Tullverket genast informera den från vilken medlen hålls kvar om att de kan hämtas.

21 §

Om skyldigheten att anmäla eller redovisa kontanta medel enligt 3 a eller 3 b § inregränslagen (1996:701) inte har fullgjorts ska Tullverket upprätta en anmälan.

Tullverket ska också upprätta en sådan anmälan om myndigheten påträffar kontanta medel till ett värde som understiger 10 000 euro och det finns tecken på att de kontanta medlen har anknytning till sådana brottsliga handlingar som anges i artikel 3.4 i direktiv (EU) 2015/849, i den ursprungliga lydelsen.

6 kap.

1 §

Kontroller enligt denna lag som avser införsel eller utförsel av varor till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller punktskattepliktiga varor får inte utformas på ett sådant sätt att urvalet av vad och vem som kontrolleras görs slumpmässigt.

Kontroller enligt denna lag som avser införsel eller utförsel av varor *eller kontanta medel* till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller punktskattepliktiga varor får inte utformas på ett sådant sätt att urvalet av vad och vem som kontrolleras görs slumpmässigt.

32 §

Polismyndigheten och Kustbevakningen ska medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt 3 och 4 kap. Polismyndigheten ska även medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt 5 kap.

För Polismyndigheten och Kustbevakningen samt polisman och kustbevakningstjänsteman som medverkar i Tullverkets kontrollverksamhet gäller det som sägs om Tullverket och tulltjänsteman i 2 kap. 3 och 4 §§, 3 kap. 3, 4, 8–16 och 25–28 §§ och 4 kap. 2–7 §§.

För Polismyndigheten och Kustbevakningen samt polisman och kustbevakningstjänsteman som medverkar i Tullverkets kontrollverksamhet gäller det som sägs om Tullverket och tulltjänsteman i 2 kap. 3 och 4 §§, 3 kap. 3, 4, 8–16 och 25–28 §§ och 4 kap. 2–7 och 16–21 §§.

För Polismyndigheten och polisman gäller även det som sägs om Tullverket och tulltjänsteman i 5 kap. 3–15 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2026.